



Maa- ja metsätalousvaliokunta

**KIRJALLINEN LAUSUNTO**

**14.4.2026**

**Atria Oyj:n, HKFoods Oyj:n ja Snellmanin Lihanjalostus Oy:n lausunto: Hallituksen esitys (HE 32/2026) eläinten hyvinvointilain muuttamisesta**

### **Yleiset kommentit lakimuutoksista**

Me lausunnonantajat, Atria Suomi Oy, HKFoods Finland Oy ja Snellmanin Lihanjalostus Oy, kiitämme mahdollisuudesta lausua valiokunnalle hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamiseksi sekä laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta.

Kotimaisen liha-alan suurimmat toimijat, Atria, HKFoods ja Snellman, edistävät eläinten hyvinvointia strategisena tavoitteena ja keskeisenä läpileikkaavana arvona koko arvoketjunsa kehittämisessä. Yritykset kannattavat keväällä 2023 hyväksytyyn eläinten hyvinvointilakiin sisältyviä vaatimuksia porsaan kirurgisen kastraation yhteydessä tehtävästä kivunlievityksestä sekä emakkojen ja ensikoiden pito-olosuhteiden uudistamisesta. Laki rajoittaa myös nykyisten tiineytys- ja porsitushäkkien käyttöä, asettaa tiineyshäkkien käytölle siirtymäajan, ja kieltää uusien porsimishäkkien käyttöönoton. Nämä uudistukset parantavat tutkitusti eläinten hyvinvointia, ja lisäkustannuksista huolimatta toimiala pitää niitä perusteltuina.

Sen sijaan lakiin 12 vuoden siirtymäajalla kirjattu sikojen kirurgisen kastraation kieltö ei alan arvion mukaan yksiselitteisesti edistä sikojen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tutkimustulokset ovat osin ristiriitaisia, ja aiheesta tarvitaan lisää tutkimustietoa, jotta terveysvaikutuksista saadaan luotettavampi kokonaiskuva ja uusia, toimivia käytäntöjä voidaan kehittää.

Suomi on ensimmäinen maa, joka on kieltänyt porsaiden kastraation. Liha-alan yritykset katsovat, että kirurgisen kastraation kiellon kaltaista sääntelyä tulisi ensisijaisesti edistää Euroopan unionin tasolla. Yhteinen sääntely loisi paremmat edellytykset vaihtoehtoisten kastrointimenetelmien kehittämiselle ja varmistaisi Suomen lihateollisuuden tasavertaisen kilpailuaseman suhteessa muihin EU-maihin. Kyseenalaisten eläinten hyvinvointivaikutusten lisäksi kastraatiokiellolla olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia myös kansantalouteen ja huoltovarmuuteen.

### **Kirurgisesta kastraatiosta luopuminen ei yksiselitteisesti paranna sikojen kokonaisyhyvinvointia**

Lausunnonantajat näkevät 126§:n kumoamisen perusteltuna. Lain eläinten hyvinvoinnista laatimisen jälkeen toteutettu karjuporsaiden kastraatiokiellon säätäminen ei ole yksiselitteisesti eläinten hyvinvointia lisäävä linjaus, vaan eläinten hyvinvoinnista on olemassa useita ristiriitaisia tutkimustuloksia.

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA, 2022) mukaan kastroimattomien karjujen kasvatukseen liittyy haasteita, kuten aggressiivinen vuorovaikutus ja lisääntymiskäyttäytyminen, jotka aiheuttavat esimerkiksi iho- ja penisvaurioita. Raportin yhteenvedossa korostetaan, että kastraatiosta luopuminen edellyttää uusien hallintastrategioiden käyttöönottoa (EFSA 2022, 6.2.7.), joissa eläinten kasvatolosuhteita muutetaan huolellisesti siten, että hyvinvointi paranee ja tuotannon taloudellinen tehokkuus säilyy (van de Weerd et al., 2006). Lisäksi raportissa todetaan,



että täyskarjujen kasvatusta edellyttää merkittäviä muutoksia muun muassa genetiikassa, ruokinnassa ja hoitokäytännöissä.

Myös muut tutkimukset (Rydhmer et al., 2012; Weiler et al., 2016; Reiter et al., 2017; Caraty et al., 1986) ovat tehneet samansuuntaisia havaintoja täyskarjujen hyvinvointihaasteista. Karjut ovat aktiivisempia ja aggressiivisempia kuin kastroidut siat ja emakot, mikä lisää tappeluita ja vammoja sekä vaikeuttaa hoitoa. Käytännön kokeissa on lisäksi havaittu lisääntyntä levottomuutta, aggressiivisuutta ja hännänpurennan riskiä.

Kastraatiokiello ei ole kiistattoman positiivinen asia eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta, sillä kirurgisesta kastraatiosta luopumisen vaikutusta sikojen pitkän tähtäimen kokonaishyvinvointiin voidaan edellä eriteltyjen vaikutusten vuoksi pitää kyseenalaisina. Eläinten hyvinvoinnin kannalta kestävämpänä olettaa, että karjuja voitaisiin kasvattaa samoin kuin kastroiduja sikoja ilman, että niiden lajityypilliset käyttäytymis- ja ruokintatarpeet huomioidaan.

Kirurgisen kastroinnin yhteydessä porsaiden hyvinvointia voidaan kuitenkin parantaa tehokkaasti kivunlievityksellä. Paikallisuudutus yhdistettynä tulehduskipulääkkeeseen on tehokas ja yleisesti hyväksytty menetelmä, jota käytetään myös muilla eläinlajeilla ja ihmisillä lyhytkestoisissa kirurgisissa toimenpiteissä.

Pitkähäntäisten karjujen kasvattaminen siten, että niiden kokonaishyvinvointi aidosti ja todistetusti paranee, edellyttää laajaa ja perusteellista tieteellistä tutkimusta. Tämän vuoksi sikojen kirurgisen kastraation kiello tulee poistaa eläinten hyvinvointilaista.

### **Kastraatiokiello vaarantaa kotimaisen tuotannon ja uhkaa Suomelle kannattavaa elintarvikevientiä**

Hyvinvointivaikutusten lisäksi kastraatiokiellolla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Se aiheuttaisi huomattavia kustannuksia sekä alkutuotannolle että teollisuudelle ja uhkasi elintarvikevientiä. Pellervon taloustutkimuksen (PTT, 2024) mukaan lisäkustannukset olisivat arviolta jopa noin 390 miljoonaa euroa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Lainvalmistelussa muutoksen vaikutuksia on arvioitu puutteellisesti, eikä esitettyjä kompensoivia tukimuotoja ole otettu käyttöön. Nykyisessä julkisen talouden tilanteessa niitä ei myöskään pidetä realistisina.

Suomessa sianlihan tuotantokustannukset ovat jo valmiiksi kilpailijamaita korkeammat kunnianhimoisten eläinten hyvinvointivaatimusten, kuten salmonellavapauden ja saporoiden työstämiskielon, vuoksi. Kotimaisen tuotannon kilpailukykyä on vaikea ylläpitää tilanteessa, jossa EU:n sisämarkkinoilla suomalaisilta toimijoilta edellytetään kilpailijamaita tiukempia vaatimuksia ilman vastaavia rajoituksia tuontilialle.

Sianlihan vienti on Suomelle kannattavaa ja tukee kotimaisen tuotannon kilpailukykyä sekä kannattavuutta. Merkittävä riski on, etteivät vientimarkkinat hyväksy karjunlihaa, mikä heikentäisi vientiä ja ohjaisi sitä vähemmän kannattaville markkinoille. Tällä olisi suoria vaikutuksia alan kannattavuuteen ja huoltovarmuuteen.

### **Atria, HKFoods ja Snellman ottivat kirurgisen kastraation yhteydessä tehtävän puudutuksen käyttöön etupainotteisesti vuoden 2026 alusta**

Lausunnonantajat pitävät eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muutosta perusteltuna. Atria, HKFoods ja Snellman ovat ottaneet kirurgisen kastraation yhteydessä tehtävän puudutuksen käyttöön etupainotteisesti eläinten hyvinvointilain mahdollistettua sen 1.1.2024 alkaen, ja vuoden 2026 alusta puudutus on ollut käytössä kaikilla sopimustuotantotiloillamme.

Jo nykyisin kastraation yhteydessä käytetään Suomessa vähintään yhtä etukäteen annettavaa tulehduskipulääkeannosta. Kaksi tulehduskipulääkeannosta – ennen ja jälkeen toimenpiteen – annettiin noin 70 %:lle Suomen porsaista, osana eläinten hyvinvointikorvauksen kastraatiokivun lievitys -toimenpidettä (2024). Tietojemme mukaan paikallisuudutus yhdistettynä tulehduskipulääkitykseen ratkaisee suurimman osan kastraation akuutin vaiheen hyvinvointivaikutuksista.

## **Suomalaisen pitkähäntäisiin sikoihin perustuvan tuotantotavan erityispiirteet**

Suomessa siat kasvatetaan pääsääntöisesti pitkähäntäisinä, mikä poikkeaa muusta Euroopasta ja asettaa omat hyvinvointivaatimuksensa ja -haasteensa. Euroopassa häntien tyypistäminen on vallitseva tuotantomuoto, vaikka sikadirektiivi (neuvoston direktiivi 2008/120/EY) on kieltänyt toimenpiteen jo pitkään. Kirurginen kastraatio asianmukaisella puudutuksella tukee tässä tuotantomallissa sekä eläinten hyvinvointia että koko ruokateollisuutta. Immunokastraatio aiheuttaa omat hyvinvointihaasteensa eläimille, ja eläinten muuttuva käyttäytyminen edellyttäisi elinympäristöön tehtäviä muutoksia, joita Suomen lainsäädäntö rajoittaa.

Euroopassa on käytössä vaihtelevia kastroidintikäytäntöjä, ja MMM:n kastraatioselvityksen mukaan enemmistössä EU-maista valtaosa karjuista kastroidaan. Pohjoismaissa ja Saksassa käytännöt vaihtelevat nukutuksen, puudutuksen ja kipulääkityksen osalta. Suomessa lakisääteinen puudutus on käytössä 1.1.2027 Ruotsin ja Tanskan tavoin, kun taas Ranskassa, Italiassa ja Itä-Euroopassa lakisääteistä kivunlievitystä ei ole. Iso-Britanniassa ja Espanjassa alle 20 % karjuista kastroidaan, eikä yksikään EU-maa ole kieltänyt kirurgista kastraatiota kokonaan. Suomalaiset kasvatusmenetelmät poikkeavat merkittävästi eurooppalaisesta tuotannosta.

Euroopassa täyskarjukasvatus on yleisin tapa välttää kastraatio: Hollannissa noin 70 % ja Espanjassa noin 78 % karjuista kasvatetaan kastroidettomina. Immunokastraatio on edelleen vähäistä, ja sen vaikutuksista kuluttajakäyttäytymiseen on niukasti tutkimustietoa. Alhaisempi teuraspaino lisää täyskarjukasvatuksen ympäristövaikutuksia.

Espanjalaisten mukaan karjun kasvatuksen onnistuminen edellyttää sukupuolilajittelua, suurempaa kasvatuspinta-alaa, kokoritulälattiaa sekä kuivia ja puhtaita olosuhteita. Suomessa lainsäädäntö kieltää häntien tyypistämisen ja kokoritulälattian käytön, ja eläinten likaantumisen on yhteys karjunhajun muodostumiseen. Suomessa vaadittu kiinteä lattiapinta-ala mahdollistaa virikkeiden ja kuivikkeiden käytön osana pitkähäntäisten sikojen kasvatusmallia, joka poikkeaa eurooppalaisesta valtavirrasta.

## **Johtopäätökset**

Suomalaisen sianlihan tuotanto perustuu pitkähäntäisten sikojen kasvatukseen. Ajantasaisista tutkimustietoa pitkähäntäisten sikojen kasvatuksesta kastroidettomina ei ole saatavilla riittävästi. Asiantuntija-arviomme mukaan kastroidettomuus lisää häiriökäyttäytymistä ja johtaa uusiin eläinten hyvinvointiongelmiin.

Eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta on vaarallista ja kestäväntöntä olettaa, että täyskarjuja voisi kasvattaa kuin kastroidettuja sikoja ellei täyskarjuille luontaisia käyttäytymis- ja ruokintatarpeita oteta huomioon kasvatuksessa. Pitkähäntäisten karjujen kasvattaminen siten, että niiden kokonaisyhyvinvointi aidosti ja todistetusti lisääntyy, vaatii laajaa ja perusteellista tieteellistä tutkimusta. Suomi pienenä, noin 0,8 prosentin osuudella EU:n sianlihantuotannosta toimivana maana ei voi ratkaista tätä yksin.

Eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta on epä johdonmukaista edistää lakisääteisesti menetelmää, josta ei ole laajaa kokemusta tai tieteeseen perustuvaa tutkimustietoa pitkähäntäisten



HKFOODS



karjankasvatuksesta ja karjunhajun tunnistuksesta. Tämän vuoksi lain eläinten hyvinvoinnista 126§ kumoaminen ja lain eläinten lääkitsemisestä 17§ muuttaminen ovat perusteltuja toimenpiteitä.

**Lähteet:**

1. **EFSA Journal 2022;20(8):7421**, [www.efsa.europa.eu/efsajournal](http://www.efsa.europa.eu/efsajournal), Welfare of pigs on farm (wiley.com)
2. **Rydhmer, L., Zamaratskaia, G., Andersson, H. K., Algers, B., & Guillemet, R. (2006)**. "Aggressive and sexual behaviour of growing and finishing pigs reared in groups, with and without access to straw, on different levels of lysine." *Applied Animal Behaviour Science*, 96(3-4), 245-257.
3. **Reiter, S., Sobotik, E. B., Weiler, U., & Schmucker, S. (2017)**. "The effects of entire male pig production on animal welfare and meat quality." *Livestock Science*, 202, 39-46.
4. **Caraty, A.; Bonneau, M.** "Active immunisation of male pig against gonadolibere: Effects on gonadotropic hormone secretion and 5-alpha-androst-16-ene-3-one levels in adipose tissue." *Comptes Rendus de l'Académie des Sciences* 1986, 303, 673–676.
5. **Heinonen, M.**, Kastratioselvitys (2021)  
[https://valtioneuvosto.fi/documents/1410837/1858027/Selvitys\\_Sikojen\\_kastraatio\\_2021.pdf/fadec6f1-c4a2-586b-1449-8fb578c6247b/Selvitys\\_Sikojen\\_kastraatio\\_2021.pdf?t=1643886578613](https://valtioneuvosto.fi/documents/1410837/1858027/Selvitys_Sikojen_kastraatio_2021.pdf/fadec6f1-c4a2-586b-1449-8fb578c6247b/Selvitys_Sikojen_kastraatio_2021.pdf?t=1643886578613)
6. **Heyrman, E. (2020)**. *Farm specific strategies for the reduction of boar taint* [Doctoral dissertation, KU Leuven & UGent]. ILVO – Flanders Research Institute for Agriculture, Fisheries and Food.
7. **Yli-Liipola, M., Kinnunen, P., Heimonen, R., Forsman-Hugg, S., & Kujala, P. (2024)**. *Kirurgisen kastraation kieltämisen taloudelliset vaikutukset Suomen sianlihantuotantoon*. PTT.

**Helsingissä 14.4.2026**

**Mika Ala-Fossi**

Atria Suomi Oyj

**Juha Ruohola**

HKFoods Oyj

**Roland Snellman**

Snellmanin Lihanjalostus Oy



## Lausunnonantajista

### Atria Oyj

Atria on Pohjoismaiden ja Viron johtavia liha- ja ruoka-alan yrityksiä. Olemme asiakkaidemme, henkilöstömme ja omistajiemme arvostama, vuonna 1903 perustettu yritys. Olemme tehneet ruokaa ihmisille yli sata vuotta ja haluamme tehdä sitä tulevaisuudessakin. Siksi toimimme maapalloa, ihmisiä ja ruokaa kunnioittaen.

Atrian uusiutuminen ja kasvu perustuvat erinomaiseen kaupalliseen osaamiseen ja tehokkaaseen, vastuulliseen toimintatapaan. Päätuotteemme, Hyvä Ruoka, tuottaa paremman mielen ja kestäväää arvoa kaikille sidosryhmillemme.

Liikevaihtomme vuonna 2024 oli 1,64 miljardia euroa ja palveluksessamme oli keskimäärin 3 711 liha- ja ruoka-alan osajaa Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Virossa. Atria Oyj:n osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä vuodesta 1991 lähtien.

### HKFoods Oyj

110 vuoden kokemuksella me HKFoodsissa teemme elämästä maistuvampaa - tänään ja huomenna. Valmistamme 3 000 ammattilaisen voimin vastuullista ja paikallisesti tuotettua ruokaa kuluttajien erilaisiin ruokahetkiin. Tunnettuja tuotemerkkejämme Suomessa ovat HK®, Kariniemen® ja Via®. Kehitämme ilmastoystävällisempää tapaa tuottaa ruokaa. Pörssilistatun HKFoodsin liikevaihto vuonna 2025 oli noin 1 mrd. euroa. [www.hkfoods.com](http://www.hkfoods.com)

### Snellmanin Lihanjalostus Oy

Snellmanin Lihanjalostus kuuluu Snellman-konserniin ollen sen suurin ja vanhin toimiala. Pääpaikka on Pietarsaaren kaupungissa Pohjanmaan rannikolla. Täällä veljekset Kurt ja Lars Snellman aloittivat makkaran valmistuksen kellaritiloissa syksyllä 1951. Heidän kiinnostuksensa lihaan ja makkaraan elää yhä tänäkin päivänä. Pietarsaaren tehtaalla työskentelee yli 800 henkilöä.

Toiminta käsittää muun muassa alkutuotannon, teurastuksen, paloittelun, lihan pakkauksen, jatkojalostuksen, viipaloinnin ja luonnollisesti myös meetvurstin ja maksamakkaran valmistuksen, jotka perinteisesti kuuluvat lihanjalostuksen erikoisaloihin. Lihanjalostus on edelläkävijä innovaatioissa ja tuotekehityksessä ja pystyy nopeasti vastaamaan kuluttajien tarpeisiin. Yrityksellä on tinkimättömät laatuperiaatteet ja se valmistaa puhtaita tuotteita, joissa lihapitoisuus on korkea ja ylimääräisiä lisäaineita ei käytetä.

Snellmanin Lihanjalostus tekee läheistä yhteistyötä yli 2200 sian- ja naudanlihan tuottajan kanssa. Maatilan Parhaat -laatuohjelman ja suomalaisten perhetilojen ammattitaitoisten tuottajien avulla yritys takaa parhaimman mahdollisen raaka-aineen. Yhteistyö, osallisuus ja jäljitettävyyys ovat tärkeitä periaatteita.